

**Wydział Ochrony Środowiska
Ul. Bogumińska 4
44-300 Wodzisław Śląski**

Wodzisław Śląski, dnia 14.01.2026r.

OŚ-II.602.1.2026

**Pan Stefan Grzybacz
Przewodniczący Komisji Infrastruktury,
Gospodarki Komunalnej i Ekologii**

**Dotyczy: Informacji na temat działań miasta w zakresie likwidacji niskiej emisji.
W odpowiedzi na pismo z dnia 7 stycznia 2026 r., nr ORG-III.0012.8.1.2026, Wydział
Ochrony Środowiska przedkłada informację.**

Rok 2025 był kolejnym etapem realizacji działań mających na celu poprawę jakości powietrza w Wodzisławiu Śląskim i całym województwie śląskim. Wdrażanie zaktualizowanego Programu Ochrony Powietrza, obowiązującej od 2023 roku uchwały antysmogowej oraz licznych inicjatyw proekologicznych pozwoliło nie tylko na ograniczenie emisji zanieczyszczeń z indywidualnych systemów grzewczych i transportu, ale także na wsparcie mieszkańców w modernizacji źródeł ciepła i poprawie efektywności energetycznej budynków.

W 2025 roku szczególny nacisk położono na edukację ekologiczną oraz działania krótkoterminowe mające na celu przeciwdziałanie skutkom okresowych przekroczeń norm jakości powietrza. Realizacja programów dotacyjnych, takich jak „Czyste Powietrze”, „Mój Prąd”, „Moje Ciepło” oraz inicjatyw lokalnych, w tym Grant Subregionalny „OZE w budynkach mieszkalnych”, przyczyniła się do zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych oraz modernizacji systemów ogrzewania w Wodzisławiu Śląskim.

Analiza danych pomiarowych z lat 2020–2025 wskazuje na wyraźny spadek średnich rocznych stężeń pyłu PM10, potwierdzając skuteczność podejmowanych działań. Rok 2025 wyróżnia się również ograniczoną liczbą powiadomień o ryzyku przekroczenia norm jakości powietrza, co jest wynikiem systematycznej wymiany starych kotłów oraz wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców, przy jednoczesnym wpływie korzystniejszych

warunków meteorologicznych, takich jak krótsze okresy silnych mrozów, lepsza wentylacja atmosfery oraz mniejsza liczba dni z długotrwałą stagnacją powietrza sprzyjającą kumulacji zanieczyszczeń.

Niniejszy raport podsumowuje działania realizowane w Wodzisławiu Śląskim w zakresie ochrony powietrza w 2025 roku, przedstawia efekty programów dotacyjnych oraz analizuje wyniki monitoringu jakości powietrza, wskazując jednocześnie obszary wymagające dalszej uwagi i działań.

1. Program Ochrony Powietrza w Województwie Śląskim

W Wodzisławiu Śląskim, podobnie jak w innych miastach województwa śląskiego, obowiązuje zaktualizowany Program Ochrony Powietrza (POP), który został przyjęty na mocy Uchwały nr VI/62/8/2023 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 20 listopada 2023 roku. Jego celem jest poprawa jakości powietrza poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń oraz ograniczenie ich negatywnego wpływu na zdrowie mieszkańców i środowisko.

Powody wprowadzenia Programu

Aktualizacja Programu była konieczna, ponieważ w 2022 roku nadal występowały przekroczenia dopuszczalnych stężeń pyłów zawieszonych PM₁₀, PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu we wszystkich strefach województwa śląskiego. Zdiagnozowano również przekroczenia dwutlenku azotu w aglomeracji górnośląskiej. Szczegółowe analizy wskazują, że największym źródłem emisji zanieczyszczeń jest sektor komunalno-bytowy, czyli indywidualne systemy grzewcze, a także emisje z transportu, przemysłu i energetyki.

Cele Programu

Nadrzędnym celem Programu Ochrony Powietrza jest:

- poprawa jakości powietrza do poziomów zgodnych z normami Unii Europejskiej,
- zmniejszenie ryzyka zdrowotnego wynikającego z zanieczyszczeń,
- wskazanie przyczyn przekroczeń norm jakości powietrza.

W ramach Programu opracowano szczegółowy harmonogram działań, którego realizacja przewidziana jest do 2026 roku.

Zakres obowiązywania

Program obejmuje pięć stref oceny jakości powietrza w województwie śląskim, w tym strefę śląską, w której znajduje się Wodzisław Śląski. Miasto, podobnie jak inne gminy w tej strefie, odnotowało przekroczenia norm dla:

- pyłu zawieszonego PM₁₀,
- benzo(a)pirenu.

Działania naprawcze

W celu poprawy jakości powietrza wprowadzono następujące działania:

- likwidacja kotłów grzewczych zgodnie z uchwałą antysmogową dla województwa śląskiego,
- promowanie odnawialnych źródeł energii oraz modernizacja systemów ogrzewania w gospodarstwach domowych,
- kontrole emisji z sektora komunalno-bytowego oraz prowadzenie kampanii edukacyjnych i informacyjnych,
- krótkoterminowe plany działań, które mają na celu ograniczenie skutków i czasu trwania przekroczeń norm jakości powietrza.

Efekty i prognozy

Realizacja Programu Ochrony Powietrza, w szczególności uchwały antysmogowej, ma pozwolić na dotrzymanie norm dla pyłu PM₁₀, PM_{2,5} i benzo(a)pirenu do końca 2026 roku. Kluczowym elementem realizacji działań jest wsparcie mieszkańców w wymianie źródeł ciepła oraz zapewnienie im dostępu do poradnictwa ekologicznego.

Znaczenie dla mieszkańców

Zanieczyszczenia powietrza, takie jak pyły zawieszone, mogą powodować poważne zagrożenia zdrowotne, w tym choroby układu oddechowego i krążenia. Skuteczna realizacja Programu Ochrony Powietrza ma kluczowe znaczenie dla poprawy warunków życia mieszkańców Wodzisławia Śląskiego i całego województwa.

Wodzisław Śląski jest zobowiązany do wdrażania działań przewidzianych w Programie Ochrony Powietrza, które mają na celu poprawę stanu środowiska oraz ochronę zdrowia mieszkańców. Szczególny nacisk położono na współpracę z mieszkańcami oraz wspieranie ich w działaniach zmniejszających emisję zanieczyszczeń.

2. Uchwała antysmogowa w województwie śląskim

Od 1 września 2017 roku na terenie województwa śląskiego obowiązuje Uchwała Nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r., zwana „uchwałą antysmogową”. Dokument wprowadza ograniczenia dotyczące eksploatacji instalacji spalania paliw w celu poprawy jakości powietrza. Zgodnie z zapisami uchwały, instalacje niespełniające wymagań muszą zostać wymienione w określonych terminach.

Terminy wymiany kotłów:

- do 31 grudnia 2021 r. – wymiana instalacji powyżej 10-letnich (uruchomionych przed 2006 r.) oraz tych bez tabliczek znamionowych,
- do 31 grudnia 2023 r. – wymiana instalacji eksploatowanych od 5 do 10 lat (uruchomionych w latach 2007–2012),
- **do 31 grudnia 2025 r. – wymiana instalacji eksploatowanych poniżej 5 lat (uruchomionych w latach 2013–2017),**
- do 31 grudnia 2027 r. – wymiana instalacji spełniających normy Klasy 3 lub 4 według normy PN-EN 303-5:2012.

Terminy wymiany miejscowych ogrzewaczy powietrza:

Instalacje takie jak kominki i piece powinny zostać wymienione do 31 grudnia 2022 r., chyba, że osiągają sprawność cieplną co najmniej 80%, lub są wyposażone w urządzenia redukujące emisję pyłu.

Uchwała antysmogowa stanowi istotny element walki z zanieczyszczeniem powietrza w regionie, przyczyniając się do eliminacji emisji pyłów i innych zanieczyszczeń pochodzących z niskosprawnych systemów grzewczych. Wymiana starych urządzeń oraz zastosowanie nowoczesnych rozwiązań zgodnych z unijnymi i krajowymi normami pozwoli na znaczącą poprawę jakości powietrza w województwie śląskim.

3. Działania realizowane przez Miasto Wodzisław Śląski

Statystyki kontroli palenisk na terenie Wodzisławia Śląskiego

Straż Miejska w Wodzisławiu Śląskim przeprowadziła w 2025 roku **415 kontroli** w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących eksploatacji źródeł ciepła oraz zakazu spalania odpadów. W wyniku podjętych działań ujawniono przypadki nieprawidłowości, które skutkowały zastosowaniem środków przewidzianych przepisami prawa.

W zakresie naruszeń **art. 27h ust. 1 ustawy o Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków** - przepis ten dotyczy obowiązku zgłoszenia do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków danych dotyczących źródeł ciepła i spalania paliw w budynkach oraz terminowego aktualizowania tych informacji przez właścicieli lub zarządców nieruchomości:

- udzielono **33 pouczeń**,
- nałożono **1 mandat karny** w wysokości **100 zł**.

W zakresie naruszeń **art. 334 ustawy Prawo ochrony środowiska** - przepis dotyczy odpowiedzialności za naruszenie przepisów ochrony środowiska, w szczególności w zakresie eksploatacji instalacji i urządzeń powodujących emisję zanieczyszczeń do powietrza, w tym nieprawidłowego użytkowania źródeł ogrzewania:

- udzielono **14 pouczeń**,
- nałożono **104 mandaty karne** na łączną kwotę **20 900 zł**.

W zakresie naruszeń **art. 191 ustawy o odpadach** - przepis ten dotyczy zakazu termicznego przekształcania odpadów poza instalacjami i urządzeniami do tego przeznaczonymi, w szczególności spalania odpadów w piecach domowych lub na powierzchni ziemi:

- nałożono **6 mandatów karnych** na łączną kwotę **1 500 zł**.

W jednym przypadku, dotyczącym fałszowania tabliczki znamionowej urządzenia grzewczego, sprawa została przekazana do dalszego postępowania Policji.

W 2025 roku pobrano **1 próbkę popiołu paleniskowego**, której analiza **nie potwierdziła spalania odpadów**.

Ponadto ujawniono przypadki spalania odpadów na powierzchni, w związku z czym:

- nałożono **5 mandatów karnych** na łączną kwotę **1 100 zł**,
- udzielono **5 pouczeń** (art. 191 ustawy o odpadach).

Realizacja programu LIFE i zatrudnienie Ekodoradcy

Projekt „Śląskie. Przywracamy błękit” to największy w Europie projekt ochrony powietrza, obejmujący swoim zasięgiem całe województwo śląskie, realizowany w okresie od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2027 roku. Udział w projekcie bierze aż 89 partnerów i współbeneficjentów.

W 2025 roku kontynuowano działania w ramach Projektu zintegrowanego pn. „**Śląskie. Przywracamy błękit**”. Kompleksowa realizacja Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego realizowany jest przy dofinansowaniu z **Programu LIFE Unii Europejskiej** oraz **Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej**. Projekt realizowany jest przez **Województwo Śląskie** (Beneficjent Koordynujący) oraz Współbeneficjentów Projektu, w tym przez **miasto Wodzisław Śląski**, zgodnie z umową o dotację na projekty zintegrowane zawartą z Komisją Europejską w dniu 14.12.2021 r. (**nr umowy - LIFE20 IPE/PL/000007 - LIFE-IP AQP-SILESIA-SKY**) oraz umową partnerską nr **CRU WSL-3881/RP/22** z dnia 21.11.2022 r.

Nadrzędnym celem projektu jest opracowanie i wdrożenie działań naprawczych prowadzących do poprawy jakości powietrza w województwie śląskim, co w konsekwencji ograniczy negatywny wpływ zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców regionu. Projekt wspiera także realizację Programu ochrony powietrza (POP) przyjętego Uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 r.

W ramach projektu Ekodoradca zatrudniony w tutejszym Urzędzie Miasta ukończył studia podyplomowe z zakresu Ekoenergetyki na Politechnice Śląskiej. Uzyskana wiedza i kompetencje przyczyniają się do skuteczniejszej realizacji zadań związanych z poprawą jakości powietrza i wsparciem mieszkańców.

Działania Ekodoradcy

W 2025 roku działania Ekodoradcy koncentrowały się na wspieraniu edukacji ekologicznej, promocji postaw proekologicznych oraz udzielaniu wsparcia mieszkańcom w zakresie przedsięwzięć poprawiających efektywność energetyczną i jakość powietrza. Ekodoradca prowadził inicjatywy edukacyjne i promocyjne skierowane zarówno do dzieci i młodzieży, jak i dorosłych mieszkańców, uczestniczył w wydarzeniach lokalnych, kampaniach informacyjnych i konsultacjach indywidualnych. Przykładem działań edukacyjno-promocyjnych było organizowanie w ramach Zielonego Tygodnia Unii Europejskiej plenerowego Ekorajdu – inicjatywy o charakterze ekologicznym skierowanej do dzieci i młodzieży, łączącej aktywność na świeżym powietrzu z edukacją przyrodniczą i klimatyczną, w których uczestniczyli również lokalni pszczelarze i myśliwi. W tym samym duchu przygotowano także „Lufcik na tropie czystego powietrza” – grę terenową w ramach projektu „Śląskie. Przywracamy błękit”, współorganizowaną przez Ekodoradcę, w ramach akcji lato prowadzonej przez Wodzisławskie Centrum Kultury.

Mieszkańcy otrzymywali pomoc w zakresie możliwych dofinansowań podczas wizyt osobistych w urzędzie oraz telefonicznie, a także wsparcie w podejmowaniu decyzji dotyczących wyboru przedsięwzięcia i jego zakresu.

Działania Ekodoradcy w 2025 roku harmonizowały z prowadzonymi przez Straż Miejską kontrolami źródeł ogrzewania – Ekodoradca aktywnie uczestniczył w tych kontrolach, sprawdzając zgodność z uchwałą antysmogową oraz udzielając mieszkańcom porad dotyczących efektywności energetycznej i ograniczania emisji zanieczyszczeń. Działania te, połączone z funkcjonowaniem Punktu konsultacyjno-informacyjnego „Czyste Powietrze”, tworzyły spójną i kompleksową sieć wsparcia dla mieszkańców w zakresie ochrony powietrza, edukacji ekologicznej oraz efektywności energetycznej budynków.

Punkt konsultacyjno-informacyjny „Czyste Powietrze”

W 2025 roku Miasto Wodzisław Śląski kontynuowało prowadzenie Punktu konsultacyjno-informacyjnego Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” w ramach porozumienia z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach. Od dnia 3 lutego 2025 r. punkt został przeniesiony do siedziby Urzędu Miasta Wodzisławia

Śląskiego przy ul. Bogumińskiej 4B, pokój 308. Punkt jest dostępny dla mieszkańców w godzinach pracy urzędu: w poniedziałki, wtorki i środy w godzinach od 7:30 do 15:30, w czwartki od 7:30 do 17:00 oraz w piątki od 7:30 do 13:00.

W punkcie mieszkańcy uzyskują informacje dotyczące zasad programu, aktualnych warunków dofinansowania oraz możliwości realizacji przedsięwzięć poprawiających efektywność energetyczną budynków. Podstawowym zadaniem punktu pozostawało wsparcie w przygotowaniu i kompletowaniu wniosków o dofinansowanie oraz wniosków o płatność, a także pomoc w rozwiązywaniu problemów pojawiających się na etapie realizacji i rozliczania inwestycji.

W okresie od 28 listopada 2024 r. do 31 marca 2025 r. program „Czyste Powietrze” objęty był przerwą w naborze wniosków o dofinansowanie, po której uruchomiona została nowa wersja programu, oparta na zmienionych zasadach. Pomimo przerwy w naborze, wnioski o płatność były przyjmowane w trybie ciągłym. W związku ze zmianami w programie, od lipca 2025 r. Miasto Wodzisław Śląski podpisało porozumienie umożliwiające pełnienie roli operatora programu, zapewniając mieszkańcom składanie wniosków o dofinansowanie w poziomie podwyższonym z prefinansowaniem i najwyższym w siedzibie Urzędu Miasta.

W 2025 roku, za pośrednictwem Punktu konsultacyjno-informacyjnego:

- złożono 51 wniosków o dofinansowanie, w tym 3 wnioski z prefinansowaniem,
- zawarto 65 umów o dofinansowanie, w tym 1 umowę z prefinansowaniem,
- zrealizowano 98 przedsięwzięć,
- łączna kwota wypłaconych dotacji wyniosła 2 460 645,12 zł.

Działalność Punktu konsultacyjno-informacyjnego w 2025 roku stanowiła istotne wsparcie dla mieszkańców w procesie pozyskiwania środków finansowych oraz realizacji inwestycji służących poprawie efektywności energetycznej i jakości powietrza.

4. Analiza danych dotyczących stężeń pyłu zawieszonego PM10 w powietrzu

Wraz z rosnącą świadomością ekologiczną oraz intensyfikacją działań mających na celu poprawę jakości powietrza, monitoring stężeń pyłu zawieszonego PM10 odgrywa kluczową rolę w ocenie skuteczności podejmowanych inicjatyw. W niniejszym punkcie przeanalizowano dane dotyczące stężenia pyłu PM10 w ujęciu miesięcznym dla lat 2020–2025, pochodzące ze stacji pomiarowej zlokalizowanej w Wodzisławiu Śląskim przy ul. Gałczyńskiego 1, która wchodzi w skład Państwowego Monitoringu Powietrza prowadzonego przez GIOŚ. Przedstawiona analiza obejmuje trendy, kluczowe wnioski oraz wizualizacje wyników w formie tabel i wykresów, co pozwala na kompleksową ocenę zmian jakości powietrza w regionie w kontekście sezonowym oraz rocznym.

Dane dotyczące stężenia pyłu zawieszonego PM10 zostały zestawione w ujęciu miesięcznym dla lat 2020–2025. Poniżej przedstawiono analizę trendów, kluczowe wnioski oraz tabelaryczne i graficzne przedstawienie wyników.

Tabela 1: Średnie miesięczne stężenia pyłu zawieszonego PM10 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) w latach 2020–2025

Tabela zawiera średnie miesięczne wartości stężenia PM10 oraz statystyki dodatkowe, takie jak średnia roczna, minimum i maksimum dla każdego roku.

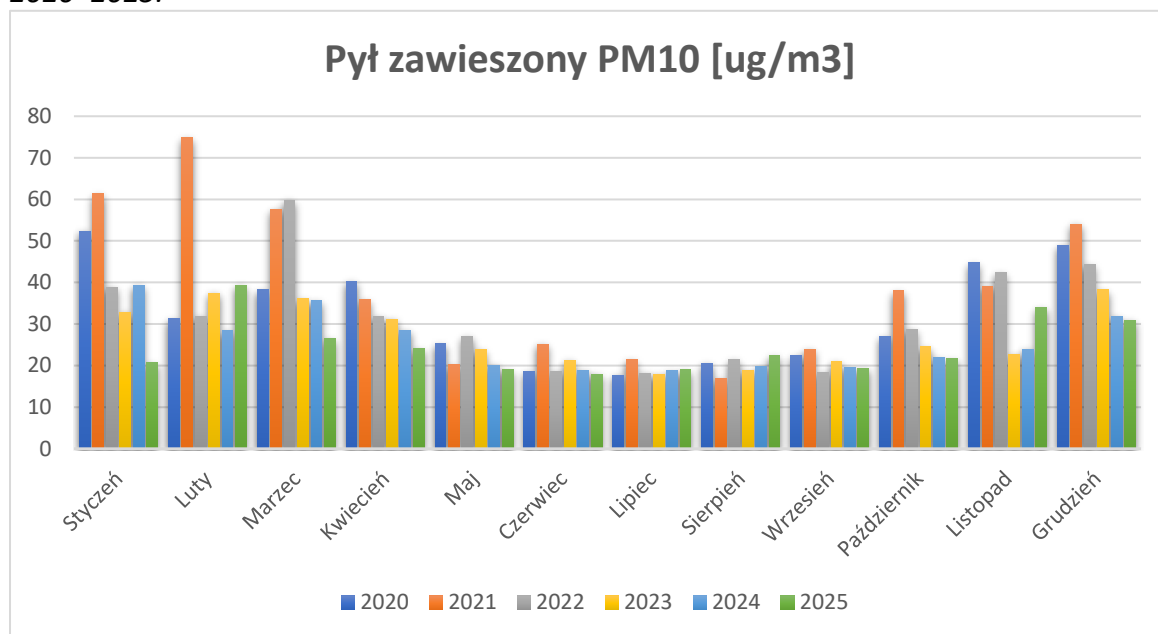
Tabela 1 Miesięczne wartości średnie pyłu zawieszonego PM10 oraz statystyki roczne w Wodzisławiu Śląskim (ul. Gałczyńskiego) w latach 2020–2025.

Miesiąc/Rok	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Styczeń	52,33	61,41	38,86	32,8	39,27	20,74
Luty	31,23	74,84	31,82	37,38	28,33	39,28
Marzec	38,3	57,6	59,75	36,05	35,61	26,52
Kwiecień	40,35	35,93	31,88	31,13	28,55	24,06
Maj	25,26	20,15	27,1	23,75	20,13	19,03
Czerwiec	18,62	25,12	18,61	21,24	18,86	17,90
Lipiec	17,72	21,36	18,14	17,91	18,83	19,02
Sierpień	20,56	16,88	21,37	18,75	19,73	22,36
Wrzesień	22,42	23,98	18,22	20,9	19,44	19,38
Październik	27,1	38,03	28,73	24,5	21,83	21,64
Listopad	44,74	39,14	42,41	22,68	23,9	34,01
Grudzień	48,99	54,02	44,24	38,2	31,81	30,94
ŚREDNIA	32,3	39,04	31,76	27,11	25,52	24,57
MINIMUM	17,72	16,88	18,14	17,91	18,83	17,90
MAKSIMUM	52,33	74,84	59,75	38,2	39,27	39,28

Źródło danych: Bank danych pomiarowych, <https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/current>

Wykres 1: Zmienność średnich miesięcznych stężeń PM10 w latach 2020–2025

Wykres 1 Sezonowa zmienność stężeń PM10 z widocznym trendem spadkowym w latach 2020–2025.

Kluczowe obserwacje:

- **Zima (styczeń, luty, grudzień):** W miesiącach zimowych stężenia PM10 tradycyjnie były najwyższe, co wiąże się z sezonem grzewczym i warunkami sprzyjającymi akumulacji pyłu. W latach 2020–2021 odnotowano bardzo wysokie stężenia, np. styczeń 2021 – 61,41 µg/m³, luty 2021 – 74,84 µg/m³, grudzień 2021 – 54,02 µg/m³. W 2025 roku zimowe wartości były znacznie niższe – styczeń 20,74 µg/m³, grudzień 30,94 µg/m³, luty 39,28 µg/m³. To wyraźnie pokazuje efekt ograniczenia emisji z ogrzewania i skuteczność działań proekologicznych, przy czym luty pozostaje nieco wyższy, co może wynikać z krótkotrwałych lokalnych warunków sprzyjających kumulacji pyłu.
- **Lato (czerwiec, lipiec, sierpień):** Latem stężenia PM10 były najniższe, dzięki braku ogrzewania i korzystnym warunkom atmosferycznym. W 2025 roku czerwiec wyniósł 17,90 µg/m³, lipiec 19,02 µg/m³, natomiast sierpień pokazał wzrost do 22,36 µg/m³, przewyższając nawet styczeń. Wzrost w sierpniu można tłumaczyć czynnikami letnimi: suszą, stabilną atmosferą sprzyjającą kumulacji pyłu, a także lokalnymi emisjami komunikacyjnymi i innymi źródłami pyłu, które w okresie letnim mają większy wpływ na jakość powietrza, gdy emisja z ogrzewania jest

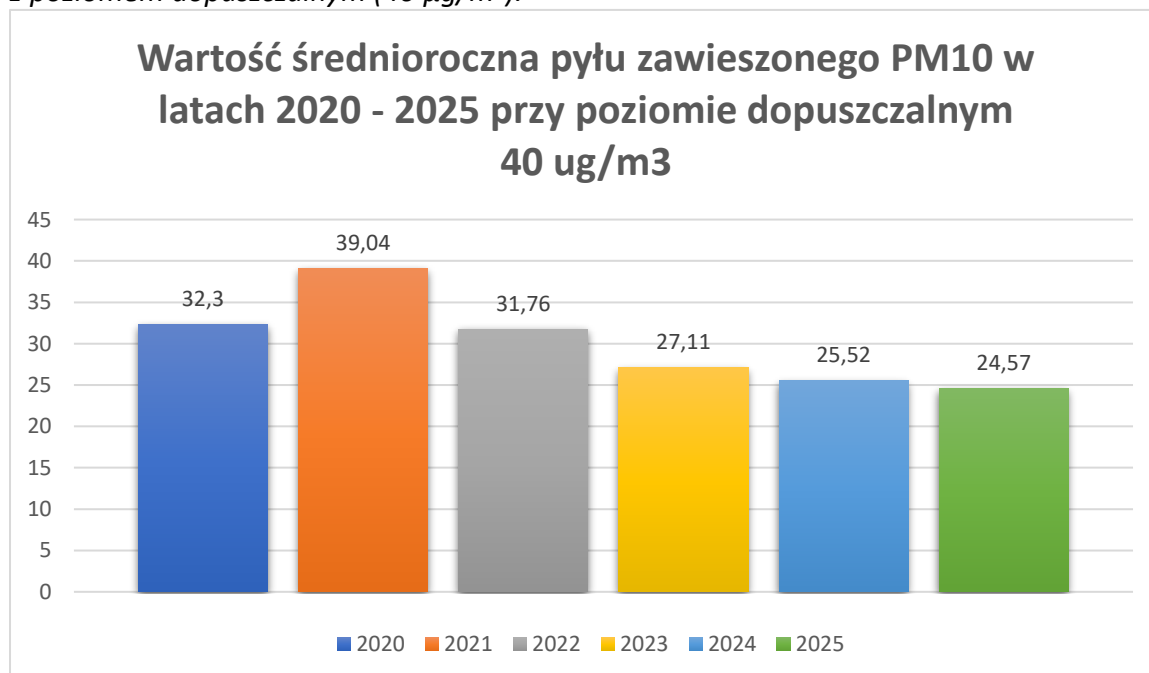
minimalna. Epizod pyłu w sierpniu nie był związany ze zjawiskiem emisji z systemów grzewczych.

- **Trend roczny:** Średnie roczne stężenia PM10 systematycznie spadały w latach 2020–2025: 2020 – 32,3 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, 2021 – 39,04 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, 2022 – 31,76 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, 2023 – 27,11 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, 2024 – 25,52 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, 2025 – 24,57 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Minimalne stężenia miesięczne także spadały, a maksima zmniejszały się wolniej, co pokazuje, że okresowe wzrosty pyłu nadal występują, choć coraz rzadziej. Trend roczny jednoznacznie wskazuje na poprawę jakości powietrza dzięki ograniczeniu emisji i działaniom proekologicznym.

Rok 2025 jest przykładem wyraźnej poprawy jakości powietrza. Zimowe miesiące odnotowały najniższe w analizowanym okresie stężenia PM10, co pokazuje skuteczność działań ograniczających emisję z ogrzewania.

Wykres 2: Średnioroczne stężenia PM10 na tle poziomu dopuszczalnego (40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Wykres 2 Porównanie średniorocznych wartości stężenia PM10 w latach 2020–2025 z poziomem dopuszczalnym (40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$).

Obserwacje:

- Średnioroczne stężenia PM10 w całym okresie 2020–2025 pozostawały poniżej poziomu dopuszczalnego $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$, co oznacza, że w ujęciu rocznym jakość powietrza stopniowo się poprawiała.
- Najwyższe średnioroczne stężenie odnotowano w 2021 roku – $39,04 \mu\text{g}/\text{m}^3$, zbliżając się do poziomu dopuszczalnego.
- W 2025 roku średnioroczne stężenie spadło do $24,57 \mu\text{g}/\text{m}^3$, co stanowi najniższą wartość w całym badanym okresie, podkreślając skuteczność działań ograniczających emisję i poprawę jakości powietrza.
- Trend średnioroczny jest wyraźnie spadkowy, pokazując systematyczne zmniejszanie się stężeń PM10 w kolejnych latach.
- Porównanie 2025 do wcześniejszych lat wskazuje, że redukcja emisji i proekologiczne działania przyniosły wyraźne efekty, a poziom dopuszczalny jest obecnie znacznie niższy niż w poprzednich latach, co świadczy o stabilnej poprawie jakości powietrza.

Podsumowanie:

Średnie roczne stężenia PM10 spadały systematycznie w całym analizowanym okresie, z $32,3 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2020 roku do $24,57 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2025 roku, co stanowi najniższą wartość w badanym okresie i potwierdza trend spadkowy widoczny zarówno na poziomie miesięcznym, jak i rocznym. W całym okresie średnioroczne stężenia pozostawały poniżej poziomu dopuszczalnego $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$, a rok 2025 jest przykładem stabilnej poprawy jakości powietrza.

5. Analiza powiadomień o przekroczeniu poziomów pyłu PM10 w roku 2025

W 2025 roku jakość powietrza w gminie była monitorowana pod kątem stężenia pyłu PM10, którego nadmierne wartości mogą mieć negatywny wpływ na zdrowie mieszkańców. Analiza powiadomień o przekroczeniu poziomów dopuszczalnych pozwala ocenić ryzyko wystąpienia niekorzystnych warunków oraz skuteczność działań krótkoterminowych podejmowanych przez samorząd.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami wartości progowe dla pyłu PM10:

- Poziom informowania wynosi $100 \mu\text{g}/\text{m}^3$ dla średniej dobowej.
- Poziom alarmowy wynosi $150 \mu\text{g}/\text{m}^3$ dla średniej dobowej.

Tryb wdrażania i ogłaszania działań krótkoterminowych

Realizacja Planu Działań Krótkoterminowych (PDK) w ramach przeciwdziałania skutkom przekroczeń norm jakości powietrza obejmuje zastosowanie efektywnego systemu monitorowania stanu powietrza, systemów prognoz jakości powietrza oraz informowania społeczeństwa o ryzyku wystąpienia przekroczeń norm, w tym wykorzystanie Regionalnego Systemu Ostrzegania (RSO).

PDK opiera się na trzech poziomach ostrzegania:

- **POZIOM I – Żółty:** Powiadomienie o ryzyku przekroczenia poziomu dopuszczalnego lub docelowego. Działania obejmują informacyjne i organizacyjne procedury zapobiegawcze.
- **POZIOM II – Czerwony:** Powiadomienie o ryzyku przekroczenia poziomu informowania ($100 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Obejmuje działania informacyjne, ostrzegawcze i operacyjne, w tym informowanie o możliwych skutkach zdrowotnych i zaleceniach ograniczenia aktywności fizycznej na zewnątrz.
- **POZIOM III – Brązowy:** Alarm smogowy w przypadku ryzyka przekroczenia poziomu alarmowego ($150 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Wdrażane są działania ostrzegawcze, operacyjne i informacyjne, w tym edukacja ekologiczna i działania mające na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń.

Ogłoszenie POZIOMU II lub III następuje na podstawie powiadomienia Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska (WIOŚ) oraz Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (GIOŚ). Alarm obowiązuje od godz. 00:00 do 24:00, a w szczególnych przypadkach może zostać przedłużony.

Procedury postępowania i działania informacyjne

Samorządy gminne są zobligowane do wdrażania krótkoterminowych działań naprawczych, takich jak np. intensyfikacja kontroli spalania paliw stałych w trakcie trwania POZIOMU II i III ostrzegania.

Przekroczenia w roku 2025

W roku 2025 Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego (WCZK) wydało powiadomienie dotyczące ryzyka przekroczenia poziomu informowania dla pyłu zawieszonego PM10 w powietrzu, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. oraz jego zmianami wprowadzonymi w październiku 2019 r.

- **Poziom informowania (100 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, Poziom II):**

W 2025 roku wydano jedno powiadomienie o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu informowania dla pyłu PM10. Zdarzenie miało miejsce w dniu 16 lutego 2025 r. Ostatecznie poziom nie został przekroczony.

- **Poziom alarmowy (150 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, Poziom III):**

W roku 2025 nie wydano powiadomień o ryzyku przekroczenia poziomu alarmowego dla pyłu PM10.

Porównanie z latami poprzednimi

Tabela 2: Liczba powiadomień o przekroczeniu poziomów stężenia pyłu PM10 w latach 2023–2025

Tabela zawiera liczbę powiadomień dotyczących poziomu informowania (Poziom II, 100 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) oraz poziomu alarmowego (Poziom III, 150 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) dla pyłu zawieszonego PM10 w Wodzisławiu Śląskim. Dane umożliwiają porównanie częstotliwości występowania zdarzeń związanych z przekroczeniem dopuszczalnych poziomów pyłu w poszczególnych latach.

Tabela 2 Liczba powiadomień o ryzyku przekroczenia poziomów PM10 w Wodzisławiu Śląskim w latach 2023–2025

Rok	Poziom informowania (Poziom II, 100 µg/m ³)	Poziom alarmowy (Poziom III, 150 µg/m ³)
2023	4	0
2024	5	1
2025	1	0

6. Programy dotacyjne i finansowanie działań na rzecz likwidacji niskiej emisji

„Czyste Powietrze”

W 2025 roku Program „Czyste Powietrze” funkcjonował w nowej odsłonie, uruchomionej po przerwie w naborze wniosków trwającej **od 28 listopada 2024 r. do 31 marca 2025 r.** Reformę programu ukierunkowano na wsparcie osób szczególnie narażonych na ubóstwo energetyczne, uszczelnienie zasad udzielania dofinansowań oraz wzmocnienie roli gmin poprzez powierzenie im funkcji operatorów. Budżet programu został zwiększony o środki Funduszu Modernizacyjnego w wysokości **10 mld zł**.

Nowa edycja programu skierowana jest do właścicieli lub współwłaścicieli budynków jednorodzinnych oraz wydzielonych lokali mieszkalnych, spełniających określone warunki własnościowe i techniczne. Program przewiduje trzy poziomy dofinansowania uzależnione od dochodów gospodarstwa domowego oraz standardu energetycznego budynku: podstawowy do **40%**, podwyższony do **70%** i najwyższy do **100%**. W ramach reformy podwyższono progi dochodowe oraz wprowadzono obowiązek potwierdzenia standardu energetycznego budynku przed i po realizacji inwestycji.

Istotną zmianą w 2025 roku było wprowadzenie ogólnopolskiego systemu operatorów, zapewniających bezpłatne wsparcie beneficjentom na etapie składania wniosków, realizacji przedsięwzięć oraz ich rozliczania. Prefinansowanie inwestycji możliwe jest wyłącznie przy udziale operatora i dotyczy najwyższego oraz podwyższonego poziomu dofinansowania.

W nowej odsłonie programu określono maksymalne kwoty dotacji dla poszczególnych rodzajów kosztów kwalifikowanych oraz limity jednostkowe, w tym dla prac termomodernizacyjnych. Podatek VAT nie stanowi kosztu kwalifikowanego. Program nadal przewiduje korzystanie z listy zielonych materiałów i urządzeń (lista ZUM) przy wyborze określonych źródeł ciepła.

„Ciepłe Mieszkanie”

Miasto zawarło umowę o dofinansowanie w ramach Programu Priorytetowego „Ciepłe Mieszkanie” z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na realizację Programu na terenie miasta Wodzisławia Śląskiego. Zarządzeniem ORG-I.0050.98.2024 Prezydenta Miasta z dnia 30.08.2024 został wprowadzony regulamin naboru określający warunki udziału w Programie. Nabór wniosków o dofinansowanie trwał do 30.06.2025r.

Program „Ciepłe Mieszkanie” na terenie Miasta Wodzisławia Śląskiego skierowany jest do osób fizycznych oraz wspólnot mieszkaniowych. Jego celem jest wspieranie działań prowadzących do poprawy efektywności energetycznej budynków mieszkalnych wielorodzinnych, w tym w szczególności poprzez demontaż nieefektywnych źródeł ciepła oraz realizację prac termomodernizacyjnych. Program przewiduje możliwość uzyskania dofinansowania m.in. na wymianę źródeł ciepła, instalację wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, ocieplenie budynku oraz montaż mikroinstalacji fotowoltaicznej.

W przypadku osób fizycznych poziom dofinansowania wynosi od **35%** do **95%** kosztów kwalifikowanych, przy czym maksymalna kwota wsparcia dla jednego lokalu może wynieść **do 43 900 zł**, w zależności od dochodów beneficjenta. Dla wspólnot mieszkaniowych przewidziano dotacje w wysokości od **150 000 zł** do **375 000 zł** w przypadku realizacji kompleksowej termomodernizacji obejmującej zastosowanie pomp ciepła oraz mikroinstalacji fotowoltaicznej.

W 2025 roku dwie wspólnoty mieszkaniowe zrealizowały zawarte umowy i otrzymały dofinansowanie na realizację prac termomodernizacyjnych bez wymiany źródeł ciepła, o łącznej wartości **295 152,01 zł**.

„Mój Prąd”

Program „Mój Prąd” realizowany przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w 2025 roku funkcjonował w ramach szóstej edycji – „Mój Prąd 6.0”. Była to pierwsza edycja programu, w której nabór wniosków trwał ponad rok, co umożliwiło prosumentom odpowiednie przygotowanie inwestycji oraz złożenie wniosków o dofinansowanie mikroinstalacji fotowoltaicznych, magazynów energii elektrycznej oraz magazynów ciepła.

Program „Mój Prąd 6.0” został uruchomiony 2 września 2024 r. z początkowym budżetem 400 mln zł, który w odpowiedzi na bardzo duże zainteresowanie był kilkakrotnie zwiększany, osiągając ostatecznie poziom **1,85 mld zł**. Nabór wniosków zakończył się **12 września 2025 r. o godz. 23:00**, z uwagi na wyczerpanie dostępnej alokacji środków. Program finansowany jest w całości z Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko (FENIKS 2021–2027).

W ramach programu „Mój Prąd 6.0” złożono **ponad 121 tys. wniosków** na łączną kwotę **1,85 mld zł**, w tym:

- **114 tys. wniosków** dotyczących mikroinstalacji fotowoltaicznych,
- **74 tys. wniosków** o dofinansowanie magazynów energii elektrycznej,
- **ponad 20 tys. wniosków** dotyczących magazynów ciepła.

Szósta edycja programu miała charakter przełomowy również ze względu na wprowadzenie obowiązku instalacji magazynu energii elektrycznej lub magazynu ciepła dla mikroinstalacji zgłoszonych do przyłączenia od 1 sierpnia 2024 r. Udział magazynów energii w złożonych wnioskach wyniósł około **60%**, natomiast w wypłaconych dotacjach około **38%**, co potwierdza rosnące zainteresowanie prosumentów rozwiązaniami zwiększającymi autokonsumpcję energii i bezpieczeństwo systemu elektroenergetycznego. Przeciętna pojemność magazynu energii objętego dofinansowaniem wyniosła około **5 kWh**.

Program „Mój Prąd” pozostaje jednym z kluczowych instrumentów wspierających rozwój energetyki prosumenckiej w Polsce. Łączna moc mikroinstalacji fotowoltaicznych objętych wsparciem we wszystkich edycjach programu wyniosła **3,4 GW**, a od początku

funkcjonowania programu do NFOŚiGW wpłynęło **ponad 715 tys. wniosków** na kwotę **ponad 5 mld zł**.

„Moje Ciepło”

W roku 2025 kontynuowano Program Moje Ciepło, który przewiduje dotację do zakupu i montażu pompy ciepła do potrzeb centralnego ogrzewania dla nowobudowanych domów. Dotacja możliwa do uzyskania to od **7 000 zł** w przypadku pompy powietrznej oraz do **21 000 zł** w odniesieniu do pompy gruntowej. Nabór wniosków odbywa się w trybie ciągłym od 29 kwietnia 2022 r. do **31 grudnia 2026 r.** lub do wyczerpania dedykowanej puli środków.

„Moja Elektrownia Wiatrowa”

Program „Moja Elektrownia Wiatrowa” realizowany przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej skierowany jest do osób fizycznych – właścicieli budynków mieszkalnych lub lokali mieszkalnych w takich budynkach. Celem programu jest wsparcie inwestycji w przydomowe mikroinstalacje wiatrowe produkujące energię elektryczną na własne potrzeby, opcjonalnie wraz z magazynami energii, co przyczynia się do rozwoju energetyki rozproszonej oraz zwiększenia niezależności energetycznej gospodarstw domowych.

Program przewiduje dofinansowanie zakupu i montażu mikroinstalacji wiatrowych o mocy od 1 kW do 20 kW oraz magazynów energii elektrycznej o minimalnej pojemności 2 kWh. Dotacja może wynosić do 50% kosztów kwalifikowanych, przy czym maksymalna kwota wsparcia dla mikroinstalacji wiatrowej wynosi **30 000 zł** (nie więcej niż **5 000 zł/1 kW**), natomiast dla magazynu energii **17 000 zł** (nie więcej niż **6 000 zł/1 kWh**).

W 2025 roku ogłoszono przedłużenie naboru wniosków w programie „Moja Elektrownia Wiatrowa” do dnia **31 grudnia 2028 r.** lub do wyczerpania środków finansowych. Budżet programu wynosi **400 mln zł** i pochodzi ze środków Funduszu Modernizacyjnego.

Według stanu na dzień **16 czerwca 2025 r.** w programie złożono **ponad 2 000 wniosków** na łączną kwotę blisko **63,5 mln zł**, z czego **ponad 1 900 wniosków** obejmowało również budowę magazynów energii. Dane te potwierdzają rosnące zainteresowanie inwestycjami

w małe turbiny wiatrowe oraz rozwiązania zwiększające autokonsumpcję energii elektrycznej i bezpieczeństwo energetyczne gospodarstw domowych.

7. Grant Subregionalny „OZE w budynkach mieszkalnych na terenie Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego”

Projekt grantowy „OZE w budynkach mieszkalnych na terenie Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego” realizowany jest przez Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego z siedzibą w Rybniku, w porozumieniu z gminami: Czerwionka-Leszczyny, Gaszowice, Godów, Jastrzębie-Zdrój, Jejkowice, Kornowac, Krzyżanowice, Lubomia, Lyski, Mszana, Pszów, Racibórz, Rybnik oraz Wodzisław Śląski. Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021–2027.

Celem projektu jest wsparcie mieszkańców jednorodzinnych budynków mieszkalnych w zakresie wymiany nieefektywnych źródeł ciepła na ekologiczne rozwiązania wykorzystujące odnawialne źródła energii. W ramach projektu możliwe jest uzyskanie grantu na zwrot kosztów związanych z wymianą kotła węglowego na powietrzną pompę ciepła.

Dofinansowanie może wynieść **do 100% kosztów** netto związanych z montażem pompy ciepła, przy czym maksymalna kwota grantu wynosi **45 000 zł**. Grant wypłacany jest w formie refundacji kosztów poniesionych przez mieszkańca po podpisaniu umowy grantowej. Energia cieplna wytworzona przez pompę ciepła musi być wykorzystywana wyłącznie na potrzeby gospodarstwa domowego i nie może służyć działalności gospodarczej ani rolniczej.

Całkowita wartość projektu wynosi **30 660 850,00 zł**, w tym dofinansowanie z Funduszy Europejskich w wysokości **27 276 725,25 zł** oraz środki Budżetu Państwa w kwocie **3 030 747,25 zł**.

Na terenie Wodzisławia Śląskiego, według stanu na dzień **31 grudnia 2025 r.**, łączna liczba grantów wynosi **44**. W 2025 roku wypłacono **28 grantów**. Dwa wnioski pozostawały w trakcie oceny, w tym jeden na etapie uzupełniania dokumentacji. 13 umów było

przygotowanych do podpisania, lecz niepodpisanych. Nie odnotowano wniosków na liście rezerwowej. Subregion prowadził jeden nabór uzupełniający w terminie od **8 grudnia 2025 r. do 8 stycznia 2026 r.**

8. Ulga termomodernizacyjna

Ulga termomodernizacyjna przysługuje właścicielom lub współwłaścicielom domów jednorodzinnych, w tym domów w zabudowie szeregowej i bliźniaczej. Osoby te mogą skorzystać z ulgi, jeśli poniosą wydatki związane z termomodernizacją swojego domu.

Ulga dotyczy wydatków związanych z termomodernizacją domu, a termomodernizacja polega na:

- ulepszeniu budynku, które zmniejsza zapotrzebowanie na energię na ogrzewanie oraz podgrzewanie wody użytkowej,
- ulepszeniu lokalnych sieci ciepłowniczych i zasilających je źródeł ciepła, o ile budynki spełniają wymagania dotyczące oszczędności energii,
- wykonaniu przyłącza technicznego do scentralizowanego źródła ciepła, w związku z likwidacją lokalnego źródła ciepła,
- całkowitej lub częściowej zamianie źródeł energii na odnawialne lub zastosowaniu wysokosprawnej kogeneracji.

Warunki odliczenia wydatków

Aby skorzystać z ulgi termomodernizacyjnej, wydatki muszą spełniać następujące warunki:

- dotyczą materiałów budowlanych, urządzeń i usług wymienionych w załączniku do rozporządzenia Ministra Inwestycji i Rozwoju z 21 grudnia 2018 r.,
- przedsięwzięcie termomodernizacyjne musi zostać zakończone w ciągu 3 lat od końca roku podatkowego, w którym poniesiono pierwszy wydatek,
- muszą być poparte fakturą wystawioną przez podatnika VAT czynnego,
- wydatki nie mogą zostać sfinansowane przez środki **Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej** ani **wojewódzkie fundusze ochrony środowiska**.

Kwota odliczenia:

Ulga termomodernizacyjna pozwala na odliczenie wydatków do wysokości 53.000 zł w odniesieniu do wszystkich realizowanych przedsięwzięć termomodernizacyjnych w budynkach, których właścicielem lub współwłaścicielem jest osoba składająca deklarację.

Jeżeli poniesione wydatki były opodatkowane VAT, można odliczyć również kwotę VAT, pod warunkiem, że nie została ona wcześniej odliczona na podstawie ustawy o VAT.

Zasady rozliczenia wydatków:

Wydatki, które nie zostały pokryte w danym roku podatkowym, można odliczyć w kolejnych latach. Odliczenia można dokonywać przez maksymalnie 6 lat, licząc od końca roku podatkowego, w którym poniesiono pierwszy wydatek. Jeśli przedsięwzięcie termomodernizacyjne nie zostanie zakończone w ciągu 3 lat od poniesienia pierwszego wydatku, konieczne będzie zwrócenie ulgi.

W przypadku otrzymania zwrotu odliczonych wydatków po roku, w którym skorzystano z ulgi, należy doliczyć wcześniej odliczoną kwotę do dochodu w zeznaniu za rok, w którym dokonano zwrotu lub złożyć korektę.

Odliczenia dokonuje się w zeznaniu podatkowym PIT-36, PIT-36L, PIT-37 lub PIT-28, do którego należy dołączyć załącznik PIT/O, zawierający informacje o odliczeniach.

9. System CEEB – Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków

Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków (CEEB) to system informatyczny w Polsce, którego celem jest zbieranie danych o źródłach ciepła oraz urządzeniach do spalania paliw w budynkach. System ten został uruchomiony 1 lipca 2021 r. i obejmuje źródła ciepła o mocy nominalnej mniejszej niż 1 MW, których właściciele lub zarządcy budynków zobowiązani są do złożenia odpowiednich deklaracji.

Dane zbierane w systemie CEEB są kluczowe dla oceny jakości powietrza w Polsce i stanowią podstawę do podejmowania działań mających na celu redukcję zanieczyszczeń powietrza. Od 18 września 2021 r., system CEEB działa w pełnej wersji, umożliwiając

gromadzenie informacji nie tylko z deklaracji, ale również z inwentaryzacji, kontroli środowiskowych, przeglądów przewodów kominowych oraz danych o udzielanym wsparciu socjalnym w zakresie ubóstwa energetycznego. Dzięki tym danym gminy mogą monitorować, czym ogrzewane są budynki na ich terenie, co pozwala na podejmowanie skutecznych działań w walce ze zjawiskiem niskiej emisji.

System CEEB jest realizowany przez Główny Urząd Nadzoru Budowlanego (GUNB) na podstawie ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków. Zgodnie z przepisami, prowadzenie rejestru powierzono Ministrowi Rozwoju i Technologii. System budowany jest w ramach projektu Zintegrowany System Ograniczania Niskiej Emisji (ZONE), który jest częścią Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020.

Terminy składania deklaracji:

Jeżeli źródło zostało uruchomione **po 1 lipca 2021 r.**, deklarację należy złożyć w terminie 14 dni od dnia jego uruchomienia.

Naczelnik Wydziału

Justyna Zagola